

25.3.2015

Dnro 1225/4/14

Ratkaisija: Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Esittelijäneuvos Kaija Tanttinen-Laakkonen

LASTEN JA NUORTEN NEUROPSYKIATRISEN HOIDON KOKONAISKOORDINOINTI PUUTTEELLISTA HUS:N ALUEELLA

1 KANTELU

Vanhemmat arvostelivat - - - päivätyssä kirjeessään Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän sekä - - - terveyskeskuksen menettelyä lapsensa neuropsykiatrisen sairauden diagnosoinnissa ja kuntoutuksen järjestämisessä.

- - -

3 RATKAISU

- - -

3.4.2 Kannanotto

Minulla ei ole syytä kyseenalaistaa lääketieteellisiä asiantuntijalausuntoja, joihin yhdyn.

Asiakirjoista käytettävissä olevan selvityksen ja lääketieteellisten asiantuntijalausuntojen perusteella katson, että lapsen oikeus perustuslain 19 §:n 3 momentissa turvattuun riittäviin terveyspalveluihin ja potilaslain 3 §:ssä tarkoitettuun hyvään hoitoon ei kaikilta osin toteutunut HUS:ssa ja - - - terveyskeskuksessa. Tämä johtui ensinnäkin hoitoketjun epäselvyydestä: Lääketieteen eri erikoisalojen, lastenneurologian, lastenpsykiatrian ja nuorisopsykiatrian, vastuu oli epäselvä, hoidon kokonaiskoordinointi oli puutteellista eikä erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välinen työnjako ollut toimiva. Hoitoketjun epäselvyys korostui lapsen kaltaisessa tilanteessa, jossa potilaan oireilu on lievää tai arvioidaan lieväksi, eikä yksityisessä ja julkisessa terveydenhuollossa ole yhtenäistä käsitystä taudinmäärityksestä tai hoidon tai kuntoutuksen tarpeesta. Yhdyn Valviran lasten- ja nuorisopsykiatrian alan pysyvän asiantuntijan käsitykseen siitä, että terveydenhuoltojärjestelmän tulisi edistää ongelmiin puuttumista jo niiden varhaisessa vaiheessa. On tärkeää, että nuori potilas saa hoitoa oikea-aikaisesti oikeassa paikassa.

Vaikka sosiaali- ja terveysministeriön yhtenäiset kiireettömän hoidon perusteet -ohjeistus (Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2010:31) toteaa, että erikoissairaanhoito tekee sairauden syyn selvittämiseen liittyvät tutkimukset ja lievemmissä häiriöissä jatkoseuranta on perusterveydenhuollossa, erikoissairaanhoidon olisi tullut tehdä lapselle riittävät tutkimukset sekä kuntoutussuunnitelma perusterveydenhuollon toteutettavaksi. Terveydenhuoltolain 33 § velvoittaa sairaanhoitopiirin kuntayhtymän sovittamaan yhteen alueellisen julkisen terveydenhuollon palvelut saumattomasti väestön tarpeet huomioiden.

Käsitykseni mukaan myös perusterveydenhuollon olisi tullut olla tapahtunutta aktiivisempi jatkohoito-ohjeiden saamiseksi erikoissairaanhoidosta. Korostan, ettei asianmukaista menettelyä ole se, että perusterveydenhuolto katsoo potilaan kuuluvan erikoissairaanhoidon ja erikoissairaanhoidon katsoo potilaan kuuluvan perusterveydenhuoltoon, jolloin potilasta ei kummassakaan terveydenhuollon organisaatiossa arvioida asianmukaisesti eikä hänelle tehdä asianmukaista hoito- ja kuntoutussuunnitelmaa.

Katson Valviran tavoin, että HUS:n tulee selkeyttää autismikirjon häiriöistä kärsivien potilaiden hoitoketju sekä varmistaa yhdenmukainen arviointi ja tutkimus sekä tarvittaessa laatia jatkohoito- ja kuntoutussuunnitelma perusterveydenhuollossa koordinoitavaksi ja toteutettavaksi. Suunnitelman laatimisessa on asianmukaista ottaa huomioon pienten kuntien vaihteleva voimavarojen määrä ja osaamisen taso, jotta hoidon yhdenmukaisuus voidaan varmistaa.

Hoitoketjun epäselvyyden lisäksi lapsen hoitoa ja kuntoutusta viivästytti - - - terveyskeskuksesta Porvoon sairaalaan lähetetyn lähetteen käsittelyn viivästyminen, joka osaltaan johtui lähetteen puutteellisuudesta. Lähette saapui sairaalaan 9.8.2012, lähetteen liitteiden puuttuminen havaittiin vasta 4.9.2012 ja lähette hyväksyttiin 8.10.2012. Korostan sitä, että terveydenhuoltolain 52 §:n 2 momentissa säädetty kolmen viikon aikamäärä on takaraja lähetteen tutkimiselle (HE 77/2004 vp).

Jos potilaan hoidon tarpeen arviointi edellyttää erikoislääkärin arviointia, arviointi on terveydenhuoltolain edellä mainitun säännöksen mukaan toteutettava kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lähette saapui sairaalaan. Lapsi pääsi lastenneurologin vastaanotolle vasta 9.1.2013 eli viiden kuukauden kuluttua lähetteen saapumisesta. Tämän jälkeen hän odotti vielä lähes neljä kuukautta ennen kuin pääsi nuorisopsykiatriin vastaanotolle 30.4.2013. Asiakirjoista käytettävissä olevan selvityksen perusteella katson, että lapsen hoidon tarpeen arviointi ei tapahtunut kohtuullisessa ajassa.

Lapsen hoitoa ja kuntoutusta viivästytti niin ikään vanhempien yhteydenottojen jääminen vaille vastausta. Perustuslain 21 §:ssä turvataan asian asianmukainen käsittely ja hyvän hallinnon takeet. Asian asianmukaiseen käsittelyyn kuuluu yleinen huolellisuusvelvollisuus. Hyvä hallinto edellyttää, että viranomaiselle osoitettuihin asiallisiin tiedusteluihin vastataan ilman aiheetonta viivytystä.

Johtavan lääkärin olisi tullut antaa vanhemmille vastaus heidän 4.5.2013 tekemäänsä takautuvaan korvaushakemukseen. Terveyskeskuslääkärin olisi tullut ohjata häneen sähköpostitse 31.1.2014 yhteyttä ottaneet vanhemmat soittamaan lääkärille ja varaamaan aika vastaanotolta asioiden selvittämistä varten.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.4.2 esittämäni käsitykset menettelyiden virheellisyydestä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän sekä - - - terveyskeskuksen ja lääkäreiden - - - tietoon.

Pyydän sairaanhoitopiiriä ilmoittamaan minulle 2.10.2015 mennessä, mihin toimenpiteisiin käsitykseni on antanut aiheita.